

7/3566

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-838
Konu : Soru Önergeleri

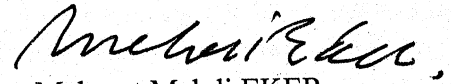
.03/2012
06 Mart 2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 07.02.2012 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-46648 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Ali ÖZGÜNDÜZ'e ait 7/3566, Adana Milletvekili Muharrem VARLI'ya ait 7/3567, Kahramanmaraş Milletvekili Mesut DEDEOĞLU'na ait 7/3568, 7/3569, 7/3570, 7/3571, 7/3573, 7/3574, 7/3575, 7/3576, 7/3577, Adana Milletvekili Seyfettin YILMAZ'a ait 7/3572, Bitlis Milletvekili Hüsamettin ZENDERLİOĞLU'na ait 7/3578 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1-Görüş 7/3566, 7/3567, 7/3568, 7/3569,
7/3570, 7/3571, 7/3572, 7/3573, 7/3574,
7/3575, 7/3576, 7/3577, 7/3578 (16 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Ali ÖZGÜNDÜZ
İstanbul Milletvekili

Esas No

:7/3566

Bulunduğu bölgenin ekolojik şartları yüzünden yalnızca belirli bölgede yetişen, dünyanın başka yerinde yetişme ihtimali olmayan, yöreye özgü bitki türü olarak tanımlanan “Endemik Bitki” açısından ülkemiz büyük bir zenginliğe sahiptir. Türkiye’de her üç bitkiden biri endemiktir. Başka bir ifadeyle yaklaşık 9 bin bitki türünün 3 bin kadarı endemiktir. Anadolu toprakları ayrıca, birçok önemli bitki türünün de anavatanıdır. Olağanüstü bir bitkisel çeşitlilik arz eden ülkemizde endemik bitki türü sayısı yaklaşık 3 binken, bu sayı tüm Avrupa’da 2 bin 500 civarındadır. Ancak; endemik bitki konusu son yıllarda farklı biçimde gündeme gelmektedir. Ülkemizin potansiyelinden yararlanarak tohum ve bitki kaçakçılığı yapıldığı haberleri basına da sıkça yansımaktadır. Bu bağlamda;

SORU 1) Ülkemizin endemik bitki potansiyeli konusunda bir sınıflandırma yapılmış ve envanter çıkarılmış mıdır? Bu konuda Bakanlığınızın ne gibi çalışmaları vardır?

SORU 2) Son yıllarda endemik bitki ve tohum kaçakçılığı konusunda bir artış yaşandığı bilinmektedir. Son 10 yılda ülkemizden endemik bitki ve tohum kaçırılmasına dair kaç olay kaydedilmiştir? Kaçakçılığa söz konusu olan özellikle hangi bitki türleridir?

SORU 3) Endemik bitki ve tohum kaçakçılığı konusunda ne gibi cezai yaptırımlar uygulanmaktadır? Bunlar yeterli midir? Cezai yaptırımların yeterli ve güncel olmadığı konuları sıkça tartışılmaktadır. Bakanlığınızın yaptırımlar konusunda ne gibi çalışmaları vardır?

SORU 4) Endemik bitki ve tohum kaçakçılığının önüne geçilmesi konusunda yaptırımlar haricinde ne gibi çalışmalarınız vardır?

SORU 5) Endemik bitki ve tohum kaçakçılığının önüne geçilmesi konusunda Bakanlığınız Adalet Bakanlığı ile birlikte veya uluslararası alanda ne gibi çalışmaları vardır? Başta Avrupa olmak üzere diğer ülkelerde endemik bitki ve tohum kaçakçılığı konusunda ne gibi uygulamalar vardır?

CEVAP 1-2-3-4-5) Ülkemiz Avrupa ve Asya kıtaları arasında köprü oluşturduğundan birçok kültür bitkisinin anaç türleri Anadolu’da bulunmaktadır. Dünyada genetik farklılaşmanın yoğunlaştığı 8 gen merkezinden 3’ünün bir arada olduğu tek ülke Türkiye’dir. Tüm Avrupa kıtasında 12.500 açık ve kapalı tohumlu bitki türü varken, sadece Anadolu’da bu sayının yaklaşık 12.000 tür olduğu bilinmektedir. Bu 12.000 türün de yaklaşık üçte biri olan 3.905’i Türkiye’ye özgü endemik türlerdir.

Ülkemizin bu zengin biyoçeşitlilik potansiyelini koruyacak ve gelecek nesillere aktaracak, tek çatı altında en çok tohumu saklayabilen, 250 Bin örnek kapasiteli, dünyanın 3. büyük Tohum-Gen Bankası 2010 yılında hizmete açılmıştır.

DPT tarafından desteklenen “Türkiye Endemik Bitki Projesi” sonucunda birçok endemik bitkinin tohumu toplanarak Bakanlığımız Ege Tarımsal Araştırmalar Enstitüsü’nde bulunan Menemen Gen Bankası’nda koruma altına alınmıştır.

Bakanlığımız tarafından 24.08.2004 tarih ve 25563 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Doğal Çiçek Soğanlarının Sökümü, Üretimi ve Ticaretine İlişkin Yönetmelik” kapsamında doğal çiçek soğanları ile ilgili işlemler yürütülmektedir. Yönetmeliğe göre, ülkemizde endemik ve nesilleri tehlike altında olan doğal çiçek soğanlarının doğadan toplanması ve ticareti (ihracatı) yasaktır.

Doğal çiçek soğanları yönetmeliğinde yer alan *Galanthus*, *Cyclamen*, *Sternbergia* ve *Orchidaceae* türleri; Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES) kapsamındadır. CITES kapsamındaki türlerin yetkili yönetim otoriteleri tarafından düzenlenmiş ve geçerli CITES belgesi olmadan ithalatı, ihracatı veya yeniden ihracatı yapılamamaktadır.

Bakanlığımızca, doğa bilincinin artırılması için doğal bitkiler üzerine yapılan çalışmalar desteklenmekte, bu çalışmalardan elde edilen bulgular, kataloglar, TV programları, broşürler vs. hazırlanmakta ve ilgililere ulaştırılmakta ve biyolojik çeşitlilikle ilgili eğitim çalışmaları yapılmaktadır.

SORU 6) Endemik bitki ve tohum ticareti konusunda ülkemizin potansiyeli nedir? Bu konudaki sayısal veriler ne durumdadır?

CEVAP 6) Endemik bitki ve tohum ticaretinde özellikle geofitlerin ticari potansiyeli konusunda Bakanlığımızca TÜBİTAK destekli projeler yürütülmektedir. Doğal bitkilerin etkin değerlendirilmesi, yeni çeşitlerin geliştirilmesi uzun yıllar almakta olup bunları sayısal değere dökmek oldukça güçtür. Ancak sadece geofitler için iç ve dış ticari potansiyelinin, yıllık 100 Milyon TL’den yüksek olduğu tahmin edilmektedir. Endemik bitkiler; bitki ve bitkisel materyal satışı dışında, yerinde veya botanik bahçelerindeki organizasyonlarla turizm geliri potansiyeline de sahiptir.